

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

SUBSIDIES VAN HET PRAEVENTIEFONDS

Nu het Praeventiefonds in het kader van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten over meerdere financiële middelen beschikt, is het Bestuur van het Fonds voornemens, uitbreiding te geven aan het toekennen van subsidies als tegemoetkoming in de kosten van wetenschappelijk onderzoek.

De voorkeur gaat daarbij uit naar onderzoeken op het gebied van de geriatrie/gerontologie, de jeugdproblematiek, het vraagstuk van de verkeersongevallen en de evaluatie van de verstrekkingen krachtens de Ziekenfondswet en de A.W.B.Z., echter zonder andere mogelijkheden uit te sluiten.

Deze onderzoeken, bij voorkeur van toegepaste wetenschappelijke aard, dienen gericht te zijn op de preventie van ziekte of de bevordering van de gezondheid en zowel wat de tijdsduur als de kosten betreft, overzienbaar te zijn.

Belanghebbenden kunnen zich voor de toezending van een aanvraagformulier en de algemene richtlijnen wenden tot het Bestuur van het Praeventiefonds, Frankenstraat 3 te 's-Gravenhage.

's-Gravenhage, 12 februari 1968

Namens het Bestuur van het Praeventiefonds,

M. VAN DER VELDE, *secretaris*

INTERNATIONALE PRIJS RENÉ BARTHE 1969

De prijs René Barthe is bedoeld als beloning voor recent origineel werk op het gebied der bedrijfsgeneeskunde. Auteurs van iedere nationaliteit kunnen meedingen.

De prijs, die 5000 Franse francs bedraagt, wordt iedere drie jaar uitgelooft ter gelegenheid van de Internationale Congressen Bedrijfsgeneeskunde, die worden georganiseerd onder auspiciën van „la Commission Internationale Permanente de Médecine du Travail”.

De volgende prijs zal worden uitgereikt in 1969 ter gelegenheid van het XVIe Internationale Congres Bedrijfsgeneeskunde.

Het reglement met betrekking tot de prijs kan worden aangevraagd: Comité du Souvenir du Docteur René Barthe, 22-22 bis, Avenue de Wagram - Paris 17ème; de desbetreffende publikaties dienen aan hetzelfde adres te worden gezonden vóór 15 december 1968.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

GROOTMOEDERS IN STAAT VAN BESCHULDIGING

Het is nog steeds een fascinerende vraag waarom de ene rhesus-negatieve vrouw wel antistoffen vormt na een zwangerschap van een rhesus-positief kind en de andere niet. Men moet wel aannemen dat er een individueel verschillende gevoeligheid voor het rhesusantigeen bestaat, zoals trouwens ook uit proeven bij vrijwilligers is gebleken.

Toen ruim 15 jaar geleden het begrip immunotolerantie bekendheid kreeg, hoopte men dat hiermee ook de geringe gevoeligheid van sommige mensen voor het rhesus-antigeen

verklaard zou kunnen worden. Als een rhesus-negatieve vrouw een rhesus-positieve moeder heeft gehad, kan zij tijdens haar foetale leven met het rhesus-antigeen in contact zijn gekomen, waardoor zich een tolerantie heeft ontwikkeld, d.w.z. dat zij later geen rhesusantistoffen meer vormt. Enkelen (OWEN e.a. 1954; AZDEEVA 1961) meenden deze hypothese op grond van hun patiëntenmateriaal te kunnen bevestigen: in geval van rhesusantagonisme was de grootmoeder van moeders zijde veel vaker rhesus-negatief dan volgens het toeval verwacht mocht worden. Door anderen (BOOTH e.a. 1953; WARD e.a. 1957) werd deze samenhang echter niet gevonden.

Thans wordt het steeds duidelijker dat kinderen reeds in utero geïmmuniseerd kunnen worden, en aller ogen richten zich opnieuw op de grootmoeders van rhesusbaby's, maar nu in de hoop, onder hen in plaats van een kleiner, een groter aantal rhesus-positieven te kunnen signaleren. Op het eerste gezicht lijkt TAYLOR (1967) hierin geslaagd te zijn en haar artikel is dan ook onlangs in dit *Tijdschrift* gerefereerd (Referaat 1968). VAN DEN BERG (1967), GARDNER (1967) en SHAPIRO (1967) hebben echter fundamentele kritiek op TAYLOR'S conclusies geleverd. Zij verwijten haar onder meer dat het materiaal is geselecteerd, waardoor de door haar uitgevoerde statistische bewerking zinloos is geworden.

Een kort pleidooi voor de grootmoeders die zichzelf zo slecht kunnen verdedigen, lijkt mij op zijn plaats. Als men de desbetreffende literatuur doorleest, blijkt noch de ene stelling (grootmoeders vaker rhesus-negatief), noch de andere (grootmoeders vaker rhesus-positief) afdoende te zijn bewezen. Waarschijnlijk ligt de waarheid in het midden en heeft de rhesusfactor van een vrouw geen invloed op de antistoffenvorming van haar dochter. In het algemeen hebben grootmoeders een zegenrijke invloed op hun kleinkinderen en er is naar ik meen geen reden om hun deze reputatie te ontnemen.

Literatuur: AZDEEVA, R. A. (1961) *Probl. Gematol. Iperel. Krovi* **11**, 24 (1962). (Ref. *Excerpta med. (Amst.) Sect. IV* **15**, 707. Tolerance of the mother to the Rh factor). — BERG, B. J. VAN DEN (1967) Rh-positive grandmothers and erythroblastosis fetalis. *New Engl. J. Med.* **276**, 1386. — BOOTH, P. B., I. DUNSFORD, J. GRANT en S. MURRAY (1953) Haemolytic disease in firstborn children. *Brit. med. J.* **II**, 41. — GARDNER, M. (1967) Assessing Rh-sensitisation risk. *Lancet* **II**, 96. — OWEN, R. D., H. R. WOOD, A. G. FOORD, PH. STURGEON en L. G. BALDWIN (1954) Evidence for actively acquired tolerance to Rh antigens. *Proc. nat. Acad. Sci. (Wash.)* **40**, 420. — Referaat (1968) De invloed van de rhesusfactor van de grootmoeder op de sensibilisatie van de kleinkinderen. *Ned. T. Geneesk.* **112**, 81. — SHAPIRO, M. (1967) Assessing Rh-sensitisation risk. *Lancet* **II**, 308. — TAYLOR, J. F. (1967) Sensitization of Rh-negative daughters by their Rh-positive mothers. *New Engl. J. Med.* **276**, 547. — WARD, H. K., R. J. WALSH en O. KOOPTZOFF (1957) Rh antigens and immunological tolerance. *Nature* **179**, 1352.

Utrecht, 19 januari 1968

E. BORST-EILERS

Tegen de opvatting van TAYLOR (1967) over de invloed van de rhesusfactor van de grootmoeder op de sensibilisatie van de kleinkinderen, waaraan in het *Tijdschrift* (1968) een referaat is gewijd, is in verschillende ingezonden stukken (VAN DEN BERG 1967; GARDNER 1967; SHAPIRO 1967) bezwaar gemaakt. De bezwaren waren gericht tegen de statistische bewerking van het onderzoek. Naar de mening van de briefschrijvers heeft het onderzoek niet op overtuigende wijze aangetoond dat grootmoeders schuldig zijn aan sensibilisatie van kleinkinderen.